

కేంద్ర బడ్జెట్

2022-23

ప్రధాన అంశాలు PDF రూపంలో

ADDA247 TELUGU website : Adda247.com/te/

కేంద్ర బడ్జెట్ 2022-23 ప్రధాన అంశాలు

కేంద్ర బడ్జెట్ 2022: కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ కేంద్ర బడ్జెట్ 2022ను వరుసగా 4వ సారి సమర్పిస్తున్నారు. 2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరానికి (ఏప్రిల్ 2022 నుండి మార్చి 2023 వరకు) ఆర్థిక నివేదికలు మరియు పన్ను ప్రతిపాదనలను ఆమె సమర్పించనున్నారు. బడ్జెట్ను సమర్పించడానికి కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ కార్యాలయం నుండి పార్లమెంటుకు వెళ్ళేటప్పుడు సంప్రదాయ 'బహీ ఖాతా' స్థానంలో భారతదేశంలో ఉత్పత్తి చేయబడ్డ టాబ్లెట్ ఉపయోగించడం జరిగింది.

ఆర్థిక సర్వే 2021-22ని 31 జనవరి 2022న భారతదేశ ముఖ్య ఆర్థిక సలహాదారు వి అనంత నాగేశ్వరన్ విడుదల చేశారు. 2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరంలో (FY23) భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ 8-8.5 శాతం వృద్ధి చెందుతుందని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది.

బడ్జెట్ మరియు రాజ్యాంగ నిబంధనలు

కేంద్ర బడ్జెట్ అనేది స్థిరమైన వృద్ధి మరియు అభివృద్ధి కోసం ప్రభుత్వం అనుసరించాల్సిన భవిష్యత్తు విధానాలను వివరించడానికి సమర్పించిన ఆదాయం మరియు వ్యయాలను అంచనా వేసే వార్షిక ఆర్థిక నివేదిక.

- భారత రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 112 ప్రకారం, ఒక సంవత్సరపు కేంద్ర బడ్జెట్ను వార్షిక ఆర్థిక ప్రకటన (AFS)గా సూచిస్తారు.

- ఇది ఆర్థిక సంవత్సరంలో ప్రభుత్వం అంచనా వేసిన వసూళ్లు మరియు ఖర్చుల ప్రకటన (ఇది ప్రస్తుత సంవత్సరం ఏప్రిల్ 1న ప్రారంభమై తదుపరి సంవత్సరం మార్చి 31న ముగుస్తుంది).
- ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖలోని ఆర్థిక వ్యవహారాల శాఖ యొక్క బడ్జెట్ విభాగం బడ్జెట్ను తయారు చేయడానికి నోడల్ బాడీగా వ్యవహరిస్తుంది.
- 1947లో స్వతంత్ర భారత తొలి బడ్జెట్ను ప్రవేశపెట్టారు.

కేంద్ర బడ్జెట్ 2022-23 లోని ప్రధాన అంశాల విశ్లేషణ

- ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ బడ్జెట్ను సమర్పిస్తూ, దేశం 9.27 శాతం వృద్ధిని అంచనా వేస్తున్నట్లు చెప్పారు.
- రాబోయే 25 సంవత్సరాలకు రెండు సమాంతర విధానాలు: మౌలిక సదుపాయాల కోసం ప్రజా పెట్టుబడి మరియు సమగ్రమైన మరియు భవిష్యత్తు లక్ష్యంగా బడ్జెట్.
- 7 ప్రధాన ప్రాంతాలపై దృష్టి: PM గతి శక్తి, సమ్మిళిత అభివృద్ధి, ఉత్పాదకత పెంపుదల, నూతన అవకాశాలు, శక్తి పరివర్తన, వాతావరణ చర్య మరియు పెట్టుబడులకు ఋణ సౌకర్యం.
- ఈ కేంద్ర బడ్జెట్ రాబోయే 25 సంవత్సరాలలో 'అమ్మత్ కల్'పై ఆర్థిక వ్యవస్థకు పునాది వేయడానికి & మార్గ నిర్దేశాన్ని ఇవ్వడానికి ప్రయత్నిస్తుంది - భారతదేశం 75 నుండి 100 వద్దకు భారతదేశం అనే నినాదంపై సంకల్పించనున్నది.
- 60 లక్షల కొత్త ఉద్యోగాలను సృష్టించే అవకాశం ఉన్న 14 రంగాలలో ఉత్పత్తి అనుసంధాన ప్రోత్సాహక పథకాలు మరియు అదనపు కొత్త ఉత్పత్తి రూ. 30 లక్షల కోట్లు లక్ష్యం.
- డ్రోన్ను ఒక సేవగా మార్చేందుకు డ్రోన్ శక్తిని సులభతరం చేసేందుకు స్టార్టప్లు ప్రచారం చేయబడతాయి. అన్ని రాష్ట్రాల్లో ఎంపిక చేసిన ఐటీఐలలో దీనిపై కోర్సులు ప్రారంభించబడతాయి.
- ఎమర్జెన్సీ క్రెడిట్ లైన్ గ్యారెంటీ పథకం మార్చి 2023 వరకు పొడిగించబడుతుంది, గ్యారెంటీ కవర్ మరో రూ. 50,000 కోట్లు పొడిగించబడింది. పథకం కింద మొత్తం కవర్ ఇప్పుడు రూ. 5 లక్షల కోట్లు. హాస్పిటాలిటీ రంగానికి అదనపు మొత్తాన్ని కేటాయించారు.
- మూలధన వస్తు వ్యాపారులకు ప్రయోజనకరంగా ఉండేలా రూ. 44,605 కోట్ల విలువైన కెన్ టెక్నా నదిని అనుసంధానించే ప్రాజెక్ట్ ప్రకటన.
- డిజిటల్ బ్యాంకింగ్ను ప్రభుత్వం నిరంతరం ప్రోత్సహిస్తోంది. 75 జిల్లాల్లో 75 డిజిటల్ బ్యాంకింగ్ యూనిట్లను ఏర్పాటు చేయనున్నారు.
- ప్రధాని మోదీ ఈశాన్య రాష్ట్రాల అభివృద్ధి కార్యక్రమాలను ఈశాన్య మండలి అమలు చేస్తుంది. దీంతో యువత, మహిళలకు జీవనోపాధి కల్పించే అవకాశం ఉంటుంది. ఈ పథకం ప్రస్తుతం ఉన్న కేంద్రం లేదా రాష్ట్ర పథకాలకు ప్రత్యామ్నాయం కాదు.
- పౌరులకు సులభతరం చేయడానికి 2022-23లో ఇ-పాస్పోర్ట్ల జారీని ప్రారంభించనున్నారు. ఈజ్ ఆఫ్ బిజినెస్ 2.0 ప్రారంభించబడుతుంది.

- 22-23 ఆర్థిక సంవత్సరంలోపు సేవలను ప్రారంభించేందుకు వీలుగా 5G స్పెక్ట్రమ్ వేలం క్యాలెండర్ 2022లో నిర్వహించబడుతుంది.
- యానిమేషన్, విజువల్ ఎఫెక్ట్స్, గేమింగ్ మరియు కామిక్స్ రంగం యువతకు ఉపాధి కల్పించడానికి అపారమైన సామర్థ్యాన్ని అందిస్తుంది. దీన్ని గ్రహించడానికి మరియు మన మార్కెట్లకు మరియు ప్రపంచ డిమాండ్కు సేవలందించడానికి దేశీయ సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించడానికి మార్గాలను సిఫారసు చేయడానికి అన్ని వాటాదారులతో AVGC ప్రమోషన్ టాస్క్ఫోర్స్ ఏర్పాటు చేయబడుతుంది.
- ఎంటర్ప్రైజెస్ మరియు హబ్ల అభివృద్ధికి ప్రత్యేక ఆర్థిక మండలాల చట్టం కొత్త చట్టంతో భర్తీ చేయబడుతుంది. ఇది ప్రస్తుతం ఉన్న పారిశ్రామిక ప్రాంతాలను కవర్ చేస్తుంది మరియు ఎగుమతుల పోటీతత్వాన్ని పెంచుతుంది.
- కేంద్ర ప్రభుత్వం యొక్క ప్రభావవంతమైన మూలధన వ్యయం 2022-23లో రూ. 10.68 లక్షల కోట్లుగా అంచనా వేయబడింది, ఇది GDPలో 4.1%.
- 2030 నాటికి 280 గిగావాట్ల స్థాపిత సౌర సామర్థ్యం దేశీయ తయారీని సులభతరం చేయడానికి, సోలార్ PV మాడ్యూల్స్కు తయారీ యూనిట్లను పూర్తిగా అనుసంధానించడానికి ప్రాధాన్యతతో అధిక సామర్థ్యం గల మాడ్యూల్ల తయారీకి PLI కోసం రూ.19,500 కోట్లు అదనంగా కేటాయించబడుతుంది.
- బ్లాక్చెయిన్ మరియు ఇతర సాంకేతికతలను ఉపయోగించి డిజిటల్ రూపాయి జారీ చేయబడుతుంది మరియు 2022-23 నుండి ఇది RBI ద్వారా జారీ చేయబడుతుంది. ఇది ఆర్థిక వ్యవస్థకు పెద్ద ఊపునిస్తుంది. డిజిటల్ ఆర్థిక వ్యవస్థను పెంచడానికి సెంట్రల్ బ్యాంక్ డిజిటల్ కరెన్సీని ప్రవేశపెట్టడం మరియు పబ్లిక్ డిజిటల్ కరెన్సీని కలిగి ఉండటానికి ప్రభుత్వం యొక్క పటిష్టమైన ప్రణాళికను నిర్దేశిస్తుంది.
- 2022-23 కోసం, ఆర్థిక వ్యవస్థలో మొత్తం పెట్టుబడులను ఉత్పాదకపరచడంలో రాష్ట్రాలకు సహాయం చేయడానికి రూ. 1 లక్ష కోట్ల కేటాయింపు చేయబడింది. ఈ 50 ఏళ్ల వడ్డీ రహిత రుణాలు రాష్ట్రాలకు అనుమతించబడిన సాధారణ రుణాల కంటే ఎక్కువగా ఉంటాయి. ఇది PM గతి శక్తికి సంబంధించిన మరియు రాష్ట్రాల ఇతర ఉత్పాదక మూలధన పెట్టుబడుల కోసం ఉపయోగించబడుతుంది.
- కంపెనీల మూసివేతను ప్రస్తుతం ఉన్న 2 సంవత్సరాల నుండి 6 నెలలకు తగ్గించాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

పన్ను ప్రతిపాదనలు

- నిర్మలా సీతారామన్ పన్ను చెల్లింపుదారుల కోసం కొత్త పన్ను నియమాన్ని ప్రకటించారు, ఇక్కడ పన్ను చెల్లింపుదారుడు సంబంధిత అసెస్మెంట్ సంవత్సరం ముగిసిన రెండేళ్లలోపు పన్నుల చెల్లింపుపై నవీకరించబడిన రిటర్న్ను ఫైల్ చేయవచ్చు.
- రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల సామాజిక భద్రత ప్రయోజనాలను అందించడానికి మరియు కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులతో సమానంగా వారిని తీసుకురావడానికి కేంద్రం మరియు రాష్ట్రాల ప్రభుత్వ ఉద్యోగుల పన్ను మినహాయింపు పరిమితిని 10% నుండి 14%కి పెంచాలి.

- డిజిటల్ ఆస్తుల బదిలీ (క్రిప్టోకరెన్సీ) ద్వారా వచ్చే ఆదాయంపై 30% పన్ను, అలాగే లావాదేవీపై 1% పన్ను విధించబడుతుంది.
- కార్పొరేట్ సర్చార్జిని 12% నుంచి 7%కి తగ్గించనున్నట్లు ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ తెలిపారు.
- స్టార్టప్ కోసం ప్రస్తుతం ఉన్న పన్ను ప్రయోజనాలు, వరుసగా 3 సంవత్సరాల పాటు పన్నుల విముక్తిని అందించినది, ఇది మరో 1 సంవత్సరం పొడిగించబడనున్నది.
- దీర్ఘ కాలిక మూలధన ప్రయోజనాలు(Long Term Capital gains) ద్వారా వచ్చే ఆదాయంపై 15% పన్ను విధించబడుతుందని ఆర్థిక మంత్రి తెలిపారు.
- జనవరి 2022 నెలలో స్థూల GST వసూళ్లు రూ. 1,40,986 కోట్లు- పన్ను విధానం ప్రారంభించినప్పటి నుండి అత్యధికం.
- ఎలక్ట్రానిక్స్ తయారీ, ధరించే మరియు వినికొడి పరికరాలు ప్రోత్సహించడానికి డ్యూటీ రాయితీలు ఇవ్వబడుతున్నాయి. [కెమెరా మాడ్యూల్స్ మొదలైన వాటితో సహా మొబైల్ ఫోన్ల భాగాలకు సుంకం రాయితీలు వర్తిస్తాయి.
- పాలిష్ చేసిన వజ్రాలు, రత్నాలపై కస్టమ్స్ పన్ను 5%కి తగ్గించబడింది. సాన్ వజ్రాలకు మినహాయింపు ఉంటుంది. ఇ-కామర్స్ ద్వారా ఆభరణాల ఎగుమతి సులభతరం చేయడానికి, ఈ ఏడాది జున్ నాటికి సరళీకృత నిబంధనలు అమలులోకి వస్తాయి.
- కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులతో సమానంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు ఎన్పిఎస్ కు యజమాని వాటాగా చేసే కోతను 10% నుండి 14%కి పెంచారు.
- ఇతర ఆదాయానికి వ్యతిరేకంగా రాయితీ అనుమతించబడదు.
- సహకార సంఘాలకు ప్రత్యామ్నాయ కనీస పన్ను 15%కి తగ్గించబడుతుంది. కోటి నుండి రూ. 10 కోట్ల వరకు ఆదాయం ఉన్నవారికి సహకార సంఘాలపై సర్చార్జిని 7%కి తగ్గించే ప్రతిపాదన.
- అన్ బ్లెస్డ్ ఇంధనం పై అక్టోబర్ 2022 నుండి లీటరుకు 2 రూపాయల అదనపు సుంకాన్ని విధిస్తారు.
- అన్ లిస్టెడ్ షేర్లపై సర్చార్జిని 28.5 శాతం నుంచి 23 శాతానికి తగ్గిస్తున్నట్లు ఆర్థిక మంత్రి ప్రకటించారు.

లోటు/వ్యయం:

- 2025/26 నాటికి GDPలో 4.5% ద్రవ్య లోటును ప్రతిపాదించింది.
- 2022/23లో జిడిపిలో 6.4% ఆర్థిక లోటును అంచనా వేస్తుంది.
- 2021/22 కోసం సవరించిన ద్రవ్య లోటు GDPలో 6.9% వద్ద ఉన్నది.
- 2022/23లో మొత్తం వ్యయం 39.45 ట్రిలియన్ రూపాయలు
- 2023లో రాష్ట్రాలకు GDPలో 4% ఆర్థిక లోటును అనుమతించబడతాయి
- 50 సంవత్సరాల వడ్డీ రహిత రుణాలను రాష్ట్రాలకు కేటాయించారు.

- 2023 లో సాధారణ రుణాల కంటే ఎక్కువ మూలధన పెట్టుబడి వ్యయం 1 ట్రిలియన్ రూపాయలకు రాష్ట్రాలకు ఆర్థిక సహాయం కోసం పథకం.

ఆర్థిక చేరిక:

- 1.5 లక్షల పోస్టాఫీసుల్లో 100% కోర్ బ్యాంకింగ్ సిస్టమ్పైకి వస్తాయి, నెట్ బ్యాంకింగ్, మొబైల్ బ్యాంకింగ్, ATMల ద్వారా ఆర్థిక చేరికలు మరియు ఖాతాలకు అనుమతి, అలాగే పోస్టాఫీసు ఖాతాలు మరియు బ్యాంక్ ఖాతాల మధ్య నిధులను ఆన్లైన్లో బదిలీ చేయడం కూడా సాధ్యమవుతుంది.
- ఇది ముఖ్యంగా గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని రైతులు మరియు సీనియర్ సిటిజన్లకు, పరస్పర చర్య మరియు ఆర్థిక చేరికను సులభతరం చేయడానికి సహాయపడుతుంది.

FY23 లో ద్రవ్య లోటు లక్ష్యం 6.4%గా నిర్ణయించబడింది:

- FY23 మొత్తం వ్యయం రూ. 39.45 లక్షల కోట్లు.
- రుణాలు మినహా మొత్తం రాబడి 22.84 లక్షల కోట్లు.
- ఆర్థిక లోటు బడ్జెట్ అంచనాలలో 6.8% నుండి 2022 సంవత్సరానికి GDPలో 6.9% గా సవరించబడింది.
- FY23 కోసం ద్రవ్య లోటు లక్ష్యం 6.4%గా నిర్ణయించబడింది.

జాతీయ టెలిహెల్త్ ప్రోగ్రామ్:

- సీతారామన్ 2022 బడ్జెట్లో జాతీయ టెలిహెల్త్ ప్రోగ్రామ్ను ప్రకటించారు. నేషనల్ డిజిటల్ హెల్త్ ఎకోసిస్టమ్ కోసం బహిరంగ వేదిక రూపొందించబడుతుంది. ఇది ఆరోగ్య ప్రదాతలు మరియు ఆరోగ్య సౌకర్యాల డిజిటల్ రిజిస్ట్రీలను కలిగి ఉంటుంది, ప్రత్యేకమైన ఆరోగ్య గుర్తింపు మరియు ఆరోగ్య సౌకర్యాలకు సార్వత్రిక ప్రాప్యతను కలిగి ఉంటుంది, మహమ్మారి అన్ని వయసుల ప్రజలలో మానసిక ఆరోగ్య సమస్యలను పెంచింది.

విద్యా రంగం:

- సహజ, జీరో-బడ్జెట్ & సేంద్రీయ వ్యవసాయం, ఆధునిక వ్యవసాయం అవసరాలకు అనుగుణంగా వ్యవసాయ విశ్వవిద్యాలయాల సిలబస్లను సవరించడానికి రాష్ట్రాలు ప్రోత్సహించబడతాయి.

- PM eVIDYA యొక్క ఒకే తరగతి, ఒకే టీవీ ఛానెల్ కార్యక్రమం 12 నుండి 200 టీవీ ఛానెల్లకు విస్తరించబడుతుంది.
- ఇది అన్ని రాష్ట్రాలు 1 నుండి 12 తరగతులకు ప్రాంతీయ భాషలలో అనుబంధ విద్యను అందించడానికి వీలు కల్పిస్తుంది.

భారతీయ రైల్వేలు:

- PM గతి శక్తి ద్వారా వృద్ధికి నాలుగు స్తంభాలలో ఒకటైన రవాణా వ్యవస్థను అభివృద్ధి చేయనున్నది. 2022-23లో 25,000 కిలోమీటర్ల జాతీయ రహదారులను నిర్మించనున్నారు.
- రాబోయే మూడేళ్లలో 400 కొత్త తరం వందే భారత్ రైళ్లను అధిక సామర్థ్యంతో, ప్రయాణికులకు మెరుగైన సౌకర్యాలతో అభివృద్ధి చేయనున్నారు. భద్రత మరియు సామర్థ్యం పెంపుదల కోసం 2,000 కి.మీ పైగా రైలు నెట్వర్క్ను స్వదేశీ ప్రపంచ-స్థాయి సాంకేతికత KAWACH కింద తీసుకురావాలి.

భారతదేశ రైతులు

- 2021-22 రబీ సీజన్లో గోధుమల సేకరణ మరియు ఖరీఫ్ సీజన్ 2021-22లో వరి సేకరణ అంచనా ప్రకారం 163 లక్షల మంది రైతుల నుండి 1,208 లక్షల మెట్రిక్ టన్నుల గోధుమలు మరియు వరిని సేకరించినది & రూ. 2.37 లక్షల కోట్లు వారి MSP విలువను నేరుగా వారి ఖాతాలకు చెల్లించబడతాయి.
- రసాయన రహిత సహజ వ్యవసాయాన్ని భారతదేశంలో ప్రోత్సహించాలి.
- పంటల అంచనా, భూ రికార్డుల డిజిటలైజేషన్, పురుగుమందులు మరియు పోషకాలను పిచికారీ చేయడం కోసం డ్రోన్ల వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించాలి. వ్యవసాయ ఉత్పత్తుల విలువ గొలుసుకు సంబంధించిన వ్యవసాయం మరియు గ్రామీణ పరిశ్రమల కోసం స్టార్టప్లకు ఆర్థిక సహాయం చేయడానికి నాబార్డ్ ద్వారా నిధులు సమకూర్చబడతాయి.

మౌలిక సదుపాయాలు: ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన

- 2022-23లో, పిఎం ఆవాస్ యోజనలో గుర్తించబడిన లబ్ధిదారుల కోసం 80 లక్షల ఇళ్లు పూర్తి చేయబడతాయి; గ్రామీణ & పట్టణ ప్రాంతాల్లో ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన కోసం 60,000 ఇళ్లు లబ్ధిదారులుగా గుర్తించబడతాయి.
- 3.8 కోట్ల కుటుంబాలకు కుళాయి నీటి సౌకర్యం కల్పించేందుకు 60,000 కోట్లు కేటాయించారు. 2022-23లో 80 లక్షల కుటుంబాలను అందుబాటు గృహాల పథకం కోసం గుర్తిస్తారు.

రక్షణ:

- ఆత్మనిర్భర్ భారత్ ను ప్రోత్సహించడానికి మరియు దిగుమతులపై ఆధారపడటాన్ని తగ్గించడానికి రక్షణ కోసం మూలధన సేకరణ బడ్జెట్లో 68% దేశీయ పరిశ్రమకు కేటాయించబడుతుంది.
- గత ఆర్థిక సంవత్సరంతో పోలిస్తే ఇది 58% ఎక్కువ. రక్షణ బడ్జెట్లో 25%తో పరిశ్రమ, స్టార్టప్లు మరియు విద్యాసంస్థల కోసం రక్షణ పరిశోధన మరియు అభివృద్ధి విభాగాలు తెరవబడతాయి.

తెలుగు

adda247